

Hagyjatok hát! *ha nem szerettek!*
Én nem kereslek titeket!
Hisz régi példa, hogy ökörszem
A sas barátja nem lehet.

Maradjatok Ti lenn a porban,
A míg én szállok magasan.
Ha köztetek kéne maradnom!
 Akkor volnék boldogtalan.

Megjelent az Uj Időkben (1875. július 24.). Eltérések: 3. sor: *a T:* helyett: *nívány*; 7. sor: *A kit* helyett: *S a kit*; 13. sor: *a boldog* helyett *i de boldog*; 32. sor: *Ugy-e hogy nem* helyett: *Soh'sem lehet*; 34. sor: *S nem kérem* helyett: *S utálom*; 44. sor helyett: *Ők értenek csak engemet*; 48. sor: *Ugy-e hogy nem* helyett: *Soh'sem lehet*; 55—56. sor: *A ki a sötétben botorkál, Az a szegény, boldogtalan!*

Megvan már az *Ifjuságom*-ban, a jegyzetekben közölt változtatásokkal.

Falusi dal.

Reviczky kihagyta gyűjteményeiből. Koroda is csak az *Összes költ.* III. kiadásába vette fel, az utolsó strófa nélkül. Ez a kéziratban így hangzik:

Mert kinek hite ép, csodás
S kunyhója, földje van;
Kinél a munka már szokás:
Érheti őt is nagy csapás,
De nem lehet boldogtalan.

(1875.)

Közli: VAJTHÓ LÁSZLÓ.

BERZSENYI-STRÓFÁK VÖRÖSMARTY IFJÚKORI VERSEI KÖZÖTT.

Vörösmarty költői kialakulása még ma sem egészen földerített problémája irodalmunk történetének. Gyulai életrajza gyönyörű képet adott a költőről, de még nincsen kiderítve, mennyire nevelték a kezdő Vörösmartyt olvasmányai, különösen a magyar költők. Köztudomású, hogy Faludi, Virág és Berzsenyi verseit forgatta a legtöbbször. Mióta Brisits Frigyes megtalálta és kiadta ismeretlen zsengeit, érdekesebb kép alakul fejlődéséről: kihangzanak belőlük iskolai olvasmányainak emlékei. Különösen érdekes módon bukkan elő úton-útfélen Horatius: részint az eredeti szövegek tükréről, részint mint Horatius költői világának nálunk körülbelül utolsó megszólalásai. Horatius hatása mint szellemi áramlat és a költői nyelv nagyszerűsége hozta közel Vörösmarty szívéhez Berzsenyit, Horatiusnak közvetlen, vagy más magyar költők alkotásain átszűrődött hatását nyomozva Vörösmartyban, a *Kiadatlan költemények* 24. verse sem kerülhette el figyelmemet:

A ki keblében helyet ad te néktek,
 A szerencsének letapodja kényjét.
 Szíve hívségét soha semmi baj, szív
 Törbe nem ejti.

⁴ . . . Nem egy világból
 Valók vagyunk mi, hagyjatok!
 Angyal vagy ördög, nem tudom, de
 A ti testvérték nem vagyok.

Közétek ugy se szállok én le:
 Erőküdéstek hasztalan.
 Ha én is sorsotokra jutnék:

Nem vont fényes rabigát nyakára,
Sem majom névért kenyerét nem adja,
Kincseket sem gyűjt, hogy azokra árvák
Könnye kiáltson.

Tiszta lélekkel s meglelégedéssel
Látja csűrében keze míve bérét.
Izzadásának gyönyörű gyümölcsét
Éli örömmel.

Ez a vers nem Vörösmartyé; úgy, amint van, Berzsenyi egyik költeményének, *A jámborság és középszer* címűnek (RMK. 217. l.) kiragadott 4—6. strófája. Az első sorban a *te* tollhiba *ti* helyett; a 3. sor romlott szöveg, helyesen: *S szíve épségét* soha semmi *bájszín*; az 5. sorból pedig kimaradt egy szótag: Nem von *az*...

Nem meglepő ez a Berzsenyi-vers Vörösmarty kiadatlan költeményei között: ismeretes, hogy a kéziratok között Faludi-versek másolatai is vannak. De óvatosságra int a kötet használatában, mert a zsengek között még lehet ilyen másolat. Vörösmarty Berzsenyi-szeretetének azonban így is bizonyosága.

CSER LÁSZLÓ.

SZABOLCSKA MIHÁLY LEVELEI FEJES ISTVÁNHOZ AZ ÚJ PRÓBA-ÉNEKESKÖNYV ÜGYÉBEN.

Fejes István sátoraljaújhelyi ref. lelkész több jeles költőnket felszólította közreműködésre az új énekeskönyv elkészítésében. Ezek közt volt Szabolcska Mihály is, kinek a Fejes hagyatékában néhány levele megmaradt. Nem lesz érdektelen ezeket megismerni.

1.

Mélyen tisztelt Elnök Úr!

Multkori szíves sorai — a zsolttárokkal együtt, — már idehaza vártak rám, mikor juniushban hazaérkeztem. Úgy illett volna ezt akkor mielőbb megköszönnöm! Bocsánatot kérek, hogy csak most teszem ezt.

Köszönöm különösen szíves biztató, irányító sorait.

A nyáron bizony — a mint méltóztatik is látni, ezen a téren nagyon keveset lenditettem. Annyi azt hiszem meg lesz, hogy egy füzetet betölt, a bírálat alá kibocsájtandók között.

A komoly *bírálatot*, azt várom már nehezen. Az biztosan határozott írányt fog adni majd a továbbiakra.

Ha e füzet még szeptemberben megjelenhetne: nagyon kérem nagytiszteletű Urat, méltóztatásuk egy példányt ide Kécskére küldeni nekem belőle. Ha nem: bátor leszek majd megküldeni azutáni címemet is.

Mély tisztelettel maradván Ó-Kécskén 1891 aug. 22.

Nagytiszteletű Urnak

alázatos szolgálja
Szabolcska Mihály.